

Posudek oponenta disertační práce
„Pracovní psychická zátěž a strategie jejího překonávání ve vztahu ke stavu imunitního systému člověka“

předkládané v roce 2020 na katedře psychologie FF UK

Práce předložená k posouzení má 162 stran, z toho činí 16 stran literatura (s podílem recentní literatury s vročením od r. 2010 asi 40 %) a 4 strany přeložený dotazník, pod anglickým názvem Coping Strategies Inventory.

Práce přináší nové poznatky o psychické zátěži a strategii jejího zvládnání u onkologicky nemocných. Je psána pěkným kultivovaným jazykem a prošla pečlivou redakcí, nejsou v ní překlepy ani gramatické chyby. Teoretická část se autorovi povedla, jen mne překvapilo, že od svého původního školitele použil jen popularizující a obtížně přístupnou příručku vydanou Hygienickou stanicí hl. m. Prahy a nezmiňuje novější publikace věnované stresu či stati věnované např. psychoneuroimunologii a sociální opoře, ač je tato problematika v teoretické části zpracovávána.

Silnou stránkou práce je dále kapitola nazvaná Diskuze, limity a omezení (kapitola by se správně měla jmenovat Závěry, limity a omezení, protože diskusi byla věnována předešlá kapitola, kterou autor nazval Syntéza výsledků).

Připomínky a komentáře

Obsah práce neodpovídá jejímu názvu: práce se zabývá vztahem mezi počtem životních událostí v posledních 3 letech /v předešlém roce a onkologickým onemocněním, strategiemi zvládnání zátěže a potenciálním pozitivním přínosem nemoci u onkologicky nemocných a kontrolní skupiny.

Je škoda, že se autor spokojil s nízkým počtem participantů i poté, co se ukázalo, že půjde výhradně o psychologické šetření. Přepokládala bych, že se pokusí o zvýšení počtu participantů, a tím i síly statistických výsledků.

Autor udělal záslužný skutek tím, že přeložil do češtiny osvědčený nástroj zaměřený na strategie zvládnání stresujících situací a provedl jeho částečnou validaci srovnáním s již zavedeným nástrojem. Bohužel ale neověřil strukturu přeložené verze a pracoval se strukturou originálního nástroje, což je při převodech nástrojů ošidné a prezentované výsledky bude potřeba ověřit a do té doby brát s rezervou. Nepředložil ani další psychometrické charakteristiky nástroje (alespoň spolehlivost – McDonaldovo omega, Cronbachovo alfa). Otázky strukturovaného rozhovoru nejsou v metodické části uvedeny.

Prezentace výsledků je nepřehledná, přitom by se dala by se velmi dobře řešit jednou tabulkou, ve které by byly uvedeny významnosti rozdílů mezi srovnávanými skupinami, a jednou korelační maticí (ostatně uvést všechny korelace je úzus). U vícečetného porovnávání nebyla použita korekce.

Terminologické poznámky

Autor by se měl vyhýbat silným formulacím typu, že něco „bylo prokázáno“. To se v sociálních vědách stává zřídka. Vhodnější jsou formulace typu: výsledky podpořily předpoklad apod. Již zcela nevhodné je slovní spojení „korelace byla – či nebyla – prokázána“.

Úpravu by si zasloužily i drobné terminologické neobratnosti typu „přechod onkologickým onemocněním“, či „přechod negativní zkušeností“, stres v množném čísle (stresy).

Nejde o dotazník životních „těžkostí“ (např. str. 117 aj.), ale o dotazník životních událostí, v dotazníku jsou zde uvedeny a do celkového skóru přispívají i pozitivní životní události.

Závěr

Vzhledem k tomu, že vytčené nedostatky jsou povětšinou opravitelné a s přihlédnutím k tomu, že práce byla původně naplánována jinak a okolnosti přiměly autora původní záměr změnit, doporučuji práci k obhajobě.

Předložená disertační práce splňuje požadavky kladené na disertační práci, a proto ji doporučuji k obhajobě a předběžně ji klasifikuji jako prospěl.

V Praze dne 7. prosince 2020

PhDr. Iva Šolcová, Ph.D.